

CZU: [616-089-06:616-022.7]-084

INFECȚIILE DE SITUS CHIRURGICAL: FACTORI DE RISC ȘI MĂSURI DE PREVENIRE

Vasile GALBEN, Angela PARASCHIV

Departamentul de Medicină Preventivă, Disciplina de Epidemiologie,
Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie *Nicolae Testemițanu*

Autor corespondent: Parasciv Angela, e-mail: angela.parasciv@usmf.md

Introducere

Infecțiile de situs chirurgical (SSI) sunt cele mai frecvente infecții asociate asistenței medicale, înregistrate postoperator, cu o incidență variind între 10% și 20%. Aceste infecții sunt asociate cu o morbiditate crescută, prelungirea duratei de spitalizare și costuri semnificative pentru sistemul de sănătate. Potrivit estimărilor Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), incidența infecțiilor de situs chirurgical în țările dezvoltate variază între 2% și 5% din totalul intervențiilor chirurgicale. În țările în curs de dezvoltare, această incidență poate ajunge până la 20%, reflectând diferențele în infrastructura de sănătate, practicile chirurgicale și standardele de igienă.

Factorii de risc frecvent identificați la pacienții afectați de SSI includ durata prelungită a intervenției chirurgicale, diabetul zaharat, obezitatea și administrarea necorespunzătoare a profilaxiei cu antibiotice. Printre măsurile de prevenire eficiente s-au numărat utilizarea profilaxiei adecvate cu antibiotice, menținerea normotermiei intraoperatorii, pregătirea corectă a pielii preoperator și implementarea protocoalelor stricte de igienă a mâinilor. Cunoașterea factorilor de risc este esențială pentru prevenirea infecțiilor de situs chirurgical, îmbunătățirea rezultatelor pacienților și reducerea costurilor și resurselor utilizate în sistemul de sănătate.

Scopul lucrării

Scopul acestui reviu sistematic este de a evalua datele disponibile din literatura de specialitate privind SSI, factorii de risc asociați, măsurile preventive eficiente și strategiile de gestionare, pentru a oferi recomandări bazate pe dovezi practicienilor și factorilor de decizie din domeniul sănătății.

Materiale și metode

O revizuire sistematică a fost realizată utilizând bazele de date PubMed, Scopus și Cochrane Library. Au fost incluse studii publicate între 2010 și 2023, care au investigat incidența SSI, factorii de risc și măsurile

de prevenire. S-au folosit termeni specifici de căutare cu privire la incidența SSI, factorii de risc și măsurile de prevenire, precum: „surgical site infections”, „risk factors”, „prevention”, „systematic review” și „meta-analysis”. În total, au fost identificate 1000 de publicații, dintre care 45 au fost considerate relevante pentru tema noastră de cercetare. Datele au fost extrase și sintetizate utilizând software-ul RevMan. Analiza a fost orientată spre identificarea tendințelor comune și a concluziilor cheie privind factorii de risc și măsurile de prevenire a ISC.

Rezultate

Analiza a inclus 45 de studii relevante care au raportat o incidență a SSI variind între 3,1% și 6,8%. Factorii de risc identificați frecvent au inclus durata prelungită a intervenției chirurgicale, diabetul zaharat, obezitatea și administrarea necorespunzătoare a profilaxiei cu antibiotice. Printre măsurile de prevenire eficiente s-au numărat utilizarea profilaxiei cu antibiotice adecvate, menținerea normotermiei intraoperatorii, pregătirea corectă a pielii preoperator și implementarea riguroasă a protocoalelor de igienă a mâinilor.

Studiile epidemiologice arată că SSI sunt a treia cea mai frecvent raportată infecție asociată asistenței medicale, reprezentând 14-16% din totalul infecțiilor contractate de pacienții spitalizați și 38% dintre infecțiile chirurgicale. Un studiu amplu realizat într-un spital ortopedic a arătat că rata de conformitate cu igiena mâinilor era de aproximativ 41%, cu variații semnificative între diferite specialități medicale. Neconformitatea cu igiena mâinilor a fost asociată cu o incidență crescută a SSI.

Intervențiile chirurgicale prelungite (> 3 ore) au avut un risc de SSI de 1,5 ori mai mare (OR = 1,5, 95% CI 1,2-1,9); pacienții cu diabet de 2,2 ori mai mare (OR = 2,2, 95% CI 1,8-2,7); obezitatea (IMC > 30) a fost asociată cu un risc crescut de SSI de 1,8 ori (OR = 1,8, 95% CI 1,4-2,3); lipsa sau administrarea necorespunzătoare a profilaxiei cu antibiotice a crescut riscul de SSI cu 2,5 ori (OR = 2,5, 95% CI 1,9-3,3). Totodată, aplicarea corectă a măsurilor de prevenire și control al SSI reduc considerabil riscul de contractare a acestora în instituțiile medicale. Astfel, administrarea corectă a antibioticelor a demonstrat o reducere a riscului de SSI cu 50% (OR = 0,5, 95% CI 0,4-0,7); menținerea unei temperaturi corporale normale – cu 35% (OR = 0,65, 95% CI 0,5-0,85); utilizarea antisepticelor adecvate – cu 30% (OR = 0,7, 95% CI 0,6-0,9); implementarea protocoalelor stricte de igienă a mâinilor a redus incidența SSI cu 40% (OR = 0,6, 95% CI 0,5-0,75); conformitatea cu tehnicile chirurgicale sterile a fost asociată cu o reducere a SSI de 45% (OR = 0,55, 95% CI 0,4-0,7). De asemenea, programele de educație au avut un efect benefic, reducând riscul de SSI cu 25% (OR = 0,75, 95% CI 0,6-0,9).

Concluzii

Implementarea completă și conformă a Programului de Prevenire și Control al Infecțiilor, care include măsuri preventive bazate pe dovezi, este esențială pentru reducerea SSI și îmbunătățirea rezultatelor post-operatorii. Aceste măsuri contribuie semnificativ la reducerea morbidității și mortalității, scăderea duratei spitalizării și economisirea resurselor sistemului de sănătate.

Cuvinte-cheie: infecții asociate asistenței medicale, situs chirurgical, plagă, intervenție